

Dosarul nr. 3ra-617/23
2-19053297-01-3ra-08062023

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Telenești (jud.: G. Popa)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc)

DECIZIE

21 februarie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componență:

Președinte, judecător
Judecători

Aliona Miron
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând recursul declarat de Întreprinderea Individuală ”Mihail Bîrca”, reprezentată de avocatul Bînzari Liliana,

în cauza civilă, de contencios administrativ depusă de ÎI „Mihail Bîrcă” împotriva Consiliului raional Orhei, Președintelui raionului Orhei, terț SRL „Transrelief”, privind anularea actelor administrative individuale defavorabile, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 22 februarie 2023,

c o n s t a t ă :

La 16 ianuarie 2019, ÎI „Mihail Bîrcă”, a depus acțiune în instanța de contencios administrativ, ulterior la 07 octombrie 2019 a fost completată împotriva Consiliului raional Orhei, Președintelui raionului Orhei, terț SRL „Transrelief”, privind anularea dispoziției nr.93 din 22.08 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport raional”, în partea în care s-a dispus închiderea rutei Vîprova Puținței-Dîșcova-Orhei cu următoarele curse:

- din Vîprova: 07-05; 12.25; 16.10; - din Orhei: 09-25; 13-45; 17-25, deservită de ÎI „Mihail Bîrcă” (pct.7);

- anularea dispoziției nr.93 din 22.08.2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”, în partea în care s-a dispus modificările curselor la ruta Orhei-Vîprova deservită de SRL „Transrelief” și anume: - la cursa Orhei 19-50 - Vîprova 18-10 s-a modificat ora pornirii din Orhei din 19- 50 în 09-20 și s-a prelungit cursa până la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova; - la cursa Orhei 13-30- Vîprova 12-05 s-a modificat ora pornirii de la Vîprova din 12-05 în 07-00 (pct.8);

- anularea dispoziției nr.112 din 29 septembrie 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”, în partea în care s-a aprobat excluderea din programul de transport rutier raional a serviciilor regulate a cursei: - Orhei: 09-25; 13-45; 17-25; - Vîprova: 07-05; 12.25; 16.10, deservită de ÎI „Mihail Bîrcă” (pct.7);

- anularea dispoziției nr.112 din 29 septembrie 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”, în partea în care s-a aprobat modificarea orelor de plecare pentru serviciile regulate raionale Orhei: 13-30; 17-10-Vîprova:12- 05; 15-00; - din Vîprova 12-05 în 07-00; - s-a modificat ora de plecare din Orhei de la 19-50 la 09-20 și s-a prelungit serviciul regulat raional Orhei: 09-20-Vîprova: 18-10 până la localitatea Noroceni cu stabilirea orei de plecare 18-20 (pct.8).

- repararea prejudiciului moral în mărime de 100.000 lei și restituirea cheltuielilor judiciare.

În motivare, a invocat că, prin dispoziția Președintelui r. Orhei nr.117 din 20.10.2017 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”, s-a acceptat deschiderea rutei Vîprova-Puțuntei-Dîșcova-Orhei cu următoarele curse: din Vîprova: 07-05;12-25; 16-10; din Orhei: 09-25; 13-45; 17-25 pentru a fi deservită de ÎI „Mihail Bîrcă”.

Ulterior, prin dispoziția nr.93 din 22.08.2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport raional”, s-a dispus închiderea rutei Vîprova-Puțuntei-Dîșcova-Orhei cu următoarele curse: din Vîprova 07-05; 12-25; 16- 10; din Orhei: 09-25; 13-45; 17- 25,deservită de ÎI ”Mihail Bîrcă” (pct.7).

Prin aceeași dispoziție s-au dispus modificările curselor la ruta Orhei-Vîprova, rută deservită de SRL „Transrelief” și anume: la cursa Orhei 19-50-Vîprova 18-10 s-a modificat ora pornirii din Orhei din 19-50 în 09-20 și s-a prelungit cursa pînă la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova.

La cursa Orhei 13-30 -Vîprova 12-05 s-a modificat ora porniri de la Vîprova din 12-05 în 07-00 (pct.8).

Reclamantul a susținut că, prin dispoziția nr.112 din 29 septembrie 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”, s-a aprobat excluderea din Programul de transport rutier raional a serviciilor regulate cursei: Orhei: 09- 25; 13-45; 17-25; Vîprova: 07-05; 12-25; 16-10, deservită de ÎI „Mihail Bîrcă” (pct.7).

La fel, prin dispoziția nr.112 din 29 septembrie 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”, în partea în care s-a aprobat modificarea orelor de plecare pentru serviciile regulate raionale Orhei: 13-30; 17-10- Vîprova:12- 05;15-00; din Vîprova din 12-05 în 07-00, s-a modificat ora de plecare din Orhei de la 19-50 la 09- 20 și s-a prelungit serviciul regulat raional Orhei:09-20-Vîprova:18-10 până la localitatea Noroceni cu stabilirea orei de plecare18-20 (pct.8).

La 19 noiembrie 2018, a depus o cerere prealabilă prin care a solicitat Consiliului r. Orhei, Președintelui raionului Orhei, anularea dispozițiilor în partea pct.7 și 8, prin care s-a dispus închiderea rutei Vîprova-Puțuntei-Dîșcova-Orhei cu următoarele curse: din Vîprova: 07-05; 12-25; 16-10; din Orhei: 09-25; 13-45; 17- 25, precum și în partea pct.8 prin care s-au modificat orele curselor la ruta Orhei-Vîprova deservită de SRL „Transrelief” și anume la cursa Orhei 19- 50-Vîprova, s-a modificat ora pornirii din Orhei, din 19-50 în 09-20 și s-a prelungit cursa pînă la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova. Iar la cursa Orhei 13-30-Vîprova 12-05, s-a modificat ora pornirii de la Vîprova din 12-05 în 07-00 (pct.8).

Însă, la 19 decembrie 2018, Președintele r. Orhei, a semnat un răspuns prin care a refuzat soluționarea cerințelor formulate.

Președintele r-nul Orhei, la refuzare examinării cererii prealabile, nu a justificat legalitatea și temeinicia dispozițiilor în părțile contestate, iar din acest considerent dispozițiile sunt ilegale și pasibile de anulare în părțile contestate.

Reclamantul a susținut că, Codul transporturilor rutiere nr. 150 din 17.04.2017, la art.38 pct.21) prevede o listă de temeuri exhaustive la întrunirea cărora doar Agenția Națională a Transporturilor Auto poate retrage autorizația.

Hotărârea Guvernului nr.854 din 28.07.2006 „Cu privire la aprobarea Regulamentului transporturilor auto de călători și bagaje”, la pct. 22 stipulează în mod exhaustiv temeiurile de retragere a dreptului de deservire a unei rute.

Astfel, în cazul de față, nu a fost retras dreptul de deservire a rutei, însă a fost în general închisă ruta.

Temeiul pentru care s-a dispus închiderea rutei Vîprova Puținței-Dîșcova-Orhei cu următoarele curse: din Vîprova: 07-05; 12.25; 16.10; din Orhei: 09-25; 13-45; 17-25 sunt ilegale.

Comisia raională pentru reglementarea activității transportului auto călători și bagaje din cadrul Consiliului raional Orhei a invocat drept temei de închidere a rutei un temei ce poate fi folosit de o altă autoritate și care poate fi folosit în cazul retragerii autorizației de transport, dar nu pentru închiderea rutei.

Comisia raională pentru reglementarea activității transportului auto călători și bagaje din cadrul Consiliului raional Orhei a invocat drept temei de închidere a rutei faptul că ÎI „Mihail Bîrca”, la moment ar avea un șir de încălcări.

Actele normative în vigoare nu prevăd un asemenea temei pentru închiderea rutei.

Înscrisurile anexate la sesizarea depusă de SRL „Transrelief”, nu au fost depuse de către ÎI „Mihail Bîrca”, la cererea sa pentru deschiderea rutei Vîprova-Puținței-Dîșcova Orhei cu următoarele curse: din Vîprova: 07-05; 12.25; 16.10; din Orhei: 09-25; 13-45; 17- 25.

Reclamantul a invocat că, deși Președintele raionului Orhei are obligația de a analiza temeinicia și legalitatea deciziilor propuse de către Comisia raională pentru reglementarea activității transportului auto călători și bagaje din cadrul Consiliului raional Orhei, acesta a emis dispoziția nr.93 din 22 august 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”, fără a avea un suport legal și întemeiat.

Dispoziția nr.93 din 22.08.2018 în partea anulării rutei Vîprova-Puținței-Dîșcova-Orhei cu următoarele curse: din Vîprova: 07-05; 12.25; 16.10; din Orhei: 09-25; 13-45; 17-25, orele de pornire din Orhei de la 09- 20 au fost atribuite cursei Orhei-Vîprova deservită de SRL „Transrelief”, este una ilegală.

Iar la fel s-a procedat și în partea în care ora de pornire de la Vîprova de la 07:00 ce fusese atribuită cursei deservite de SRL „Transrelief”.

Motivele de anulare a pct.7) și 8 din dispoziția nr.93 din 22.08.2018 sunt valabile și pentru anularea pct.7) și 8) din dispoziția nr. 112 din 29 septembrie 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”.

În asemenea circumstanțe, prin acțiunile sale ilegale pârâții au închis în mod ilegal ruta ce a fost deschisă prin dispoziția Președintelui raionului Orhei nr.117

din 20 octombrie 2017 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”.

Astfel, ÎI „Mihail Bîrcă”, i se cauzează prejudicii materiale prin imposibilitatea desfășurării activității, precum și i s-a cauzat prejudicii morale, motiv pentru care urmează ai fi compensat prejudiciul moral în cuantum de 100.000 lei, precum și a cheltuielilor de judecată și de asistență juridică suportate în legătură cu examinarea acestui litigiu.

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei, sediul Telenești din 01 iulie 2021, s-a admis acțiunea depusă de ÎI „Mihail Bîrcă”.

S-a anulat dispoziția nr.93 din 22.08 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport raional în partea în care s-a dispus închiderea rutei Vîprova Puținței-Dîșcova-Orhei cu următoarele curse:

- din Vîprova: 07-05; 12.25; 16.10;
- din Orhei: 09-25; 13-45; 17-25, deservită de ÎI „Mihail Bîrcă” (pct.7).

S-a anulat dispoziția nr.93 din 22.08.2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”, în partea în care s-a dispus modificările curselor la ruta Orhei-Vîprova deservită de SRL „Transrelief” și anume:

la cursa Orhei 19:50 Vîprova s-a modificat ora pornirii din Orhei din 19-50 în 09-20 și s-a prelungit cursa până la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova;

la cursa Orhei 13-30-Vîprova 12-05 s-a modificat ora pornirii de la Vîprova din 12-05 în 07-00 (pct.8).

S-a anulat dispoziția nr.112 din 29 septembrie 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”, în partea în care s-a aprobat excluderea din programul de transport rutier raional a serviciilor regulate a cursei: Orhei: 07-50; 13-45; 17-25; Vîprova: 07-05; 12.25; 16.10, deservită de ÎI „Mihail Bîrcă” (pct.7).

S-a anulat dispoziția nr.112 din 29 septembrie 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”, în partea în care s-a aprobat modificarea orelor de plecare pentru serviciile regulate raionale Orhei: 13-30; 17-10-Vîprova:12- 05; 15-00; din Vîprova 12-05 în 07-00;

S-a modificat ora de plecare din Orhei de la 19-50 la 09-20 și s-a prelungit serviciul regulat raional Orhei: 09-20-Vîprova: 18-10 până la localitatea Noroceni cu stabilirea orei de plecare 18-20 (pct.8).

S-a încasat prejudiciul moral din contul Consiliul raional Orhei în beneficiul ÎI „Mihail Bîrcă”, în cuantum de 10.000 lei, precum și cheltuielile pentru acordarea asistenței juridice în mărime de 7 000 lei.

S-a obligat Consiliul raional Orhei și Președintele raionului Orhei să prezinte actele ce au stat la baza emiterii dispoziției nr.93 din 22 august 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional” și dispoziției nr.112 din 29 septembrie 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”, precum și înseși dispozițiile autentificate în modul corespunzător.

La 15 iulie 2021, SRL „Transrelief”, a declarat apel nemotivat, iar la 01 noiembrie 2021, apel motivat împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei, sediul Telenești din 01 iulie 2021, solicitând casarea hotărârii, cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea să fie respinsă, ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel din 22 februarie 2023, s-a casat integral hotărârea Judecătorei Orhei, sediul Teleneshti din 01 iulie 2021, emise în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de către ÎI „Mihail Bîrcă” împotriva Consiliului raional Orhei, Președintelui raionului Orhei, terț SRL „Transrelief”, privind anularea actelor administrative individuale defavorabile, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată.

S-a emis o nouă decizie cu privire la respingerea acțiunii înaintate de către ÎI „Mihail Bîrcă” împotriva Consiliului raional Orhei, Președintelui raionului Orhei, terț SRL „Transrelief”, privind anularea actelor administrative individuale defavorabile, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, ca neîntemeiată.

La 28 februarie 2023, Întreprinderea Individuală ”Mihail Bîrcă”, reprezentată de avocatul Bînzari Liliana a depus de recurs nemotivat împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 22 februarie 2023, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii Judecătorei Rîșcani din 01 iulie 2021,

La 21 iunie 2023, Întreprinderea Individuală ”Mihail Bîrcă”, reprezentată de avocatul Bînzari Liliana, a depus recurs motivat.

În motivare a susținut că, decizia instanței de apel, este neîntemeiată.

Recurentul a susținut că, instanța de apel a pus accentul întâi pe faptul că, prin dispoziția nr.93 din 22 august 2018 “Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional” s-au efectuat modificările curselor la ruta Orhei-Vîprova deservită de SRL „Transrelief” (pct.8), abia apoi pe faptul că prin aceeași dispoziție s-a dispus închiderea rutei Vîprova-Puținței-Dîșcova-Orhei cu următoarele curse: din Vîprova: 07- 05; 12.25; 16.10; din Orhei: 09-25; 13-45; 17-25, deservită de ÎI” Mihail Bîrcă” (pct.7).

Intervențiile care au fost efectuate în programul rutei Vîprova-Puținței-Dîșcova-Orhei cu următoarele curse: din Vîprova: 07-05; 12.25; 16.10; din Orhei: 09-25; 13-45; 17-25, deservită de ÎI” Mihail Bîrcă” (pct.7), precum și modificările curselor la ruta Orhei Vîprova deservită de SRL „Transrelief” (pct.8) prin Dispoziția nr.93 din 22 august 2018 “Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional” nu pot fi privite și examinate separat.

Comisia raională pentru reglementarea activității transportului auto călători și bagaje din cadrul CR Orhei a decis închiderea rutei Vîprova – Puținței – Dîșcova – Orhei, cu următoarele curse de pornire, și anume: din Vîprova – 07:05, 12:25, 16:10, din Orhei – 09:25, 13:45, 17:25, deservită de transportatorul Întreprinderea Individuală „Mihail Bîrcă” în mod ilegal, iar Președintele raionului Orhei, în mod ilegal a emis Dispoziția nr.93 din 22 august 2018 „Cu privire la unele modificări în transportul rutier raional” în partea pct.7 prin care a acceptat închiderea rutei Vîprova – Puținței – Dîșcova – Orhei, cu următoarele curse de pornire, și anume: din Vîprova – 07:05, 12:25, 16:10, din Orhei – 09:25, 13:45, 17:25, deservită de Î. I. „Mihail Bîrcă”.

Prima instanță a dat o apreciere legală tuturor circumstanțelor de fapt, a interpretat legal sensul normelor de drept care reglementează acest litigiu și a dat o soluție legală, întemeiată prin anularea Dispoziției nr.93 din 22 august 2018 „Cu privire la unele modificări în transportul rutier raional” în partea pct.7 prin care a

acceptat închiderea rutei Vîprova – Puținței – Dîșcova – Orhei, cu următoarele curse de pornire, și anume: din Vîprova – 07:05, 12:25, 16:10, din Orhei – 09:25, 13:45, 17:25, deservită de ÎI „Mihail Bîrcă”.

Însă, instanța de apel a dat o apreciere eronată circumstanțelor de fapt, a interpretat eronat prevederile normelor de drept ce țin de deschiderea rutei regulate, închiderea ei precum și competențele organelor abilitate în acest sens.

Modificările solicitate de SRL „Transrelief” prin cererea nr.350 din 24.07.2018 afectau drepturile operatorului de transport ÎI „Mihail Bîrcă”, SRL „Transrelief” și astfel a fost depusă sesizarea nr.349 , care a fost admisă ilegal de Comisia raională pentru reglementarea activității transportului auto călători și bagaje din cadrul CR Orhei, apoi aprobată, la fel ilegal de Președintele raionului Orhei.

Comisia raională pentru reglementarea activității transportului auto călători și bagaje din cadrul CR Orhei a motivat decizia de închidere a rutei Vîprova-Puținței Dîșcova-Orhei deservită de ÎI ”Mihail Bîrcă” pe temeuri ce țin de retragerea autorizației și care țin de competența altei autorități.

Comisia raională pentru reglementarea activității transportului auto călători și bagaje din cadrul CR Orhei a decis închiderea rutei Vîprova – Puținței – Dîșcova – Orhei, deservită de transportatorul Întreprinderea Individuală „Mihail Bîrcă” ilegal, iar Președintele raionului Orhei, ilegal a emis Dispoziția nr.93 din 22 august 2018 „Cu privire la unele modificări în transportul rutier raional” în partea pct.7 prin care a acceptat închiderea rutei Vîprova – Puținței – Dîșcova – Orhei, cu următoarele curse de pornire, și anume: din Vîprova – 07:05, 12:25, 16:10, din Orhei – 09:25, 13:45, 17:25, deservită de Î. I. „Mihail Bîrcă”.

Recurentul a susținut că, prima instanță a dat o apreciere legală tuturor circumstanțelor de fapt, a interpretat legal sensul normelor de drept care reglementează acest litigiu și a dat o soluție legală și întemeiată.

Însă, instanța de apel a făcut o apreciere eronată circumstanțelor de fapt, a interpretat eronat prevederile normelor de drept ce țin de deschiderea rutei regulate, închiderea ei precum și competențele organelor abilitate.

Cu referire la termenul recursului:

În corespundere cu art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursurilor), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

În cazul de față, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 22 februarie 2023.

La 27 februarie 2023, prin intermediul poștei electronice, Întreprinderea Individuală ”Mihail Bîrcă”, reprezentată de avocatul Bînzari Liliana a depus recurs nemotivat împotriva deciziei.

Curtea de Apel Chișinău a notificat decizia motivată părților la 24 mai 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică, anexat la fila dosarului 111, Vol. II.

La 21 iunie 2023, Întreprinderea Individuală ”Mihail Bîrca”, reprezentată de avocatul Bînzari Liliana, a depus recurs motivat.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că la depunerea recursurilor Întreprinderea Individuală ”Mihail Bîrca”, reprezentată de avocatul Bînzari Liliana, a respectat termenele prevăzute la art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursurilor).

În acord cu prevederile art. 193 alin. (3), (31) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează acțiunile în contencios administrativ și cererile de recurs în complete din 3 judecători.

În scopul uniformizării practicii judecătorești, completul din 3 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 5 judecători, iar completul din 5 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 9 judecători.

Verificând decizia Curții de Apel Chișinău din 22 februarie 2023 în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în recursuri și referință, pe baza materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept aplicabile, Completul de judecată consideră că acesta este admisibil și urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, pentru considerentele ce vor fi arătate în continuare.

Conform art. 248 alin. (1), lit. d) din Codul administrativ (în vigoare la data declarării recursurilor), examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

În speță, Completul de judecată a constatat că, ÎI „Mihail Bîrcă”, este operator de transport rutier, care deservește ruta Orhei -Vîprova.

La data de 16 ianuarie 2019, ÎI „Mihail Bîrcă”, a depus acțiune în instanța de contencios administrativ, completată la 07 octombrie 2019 solicitând anularea dispoziției nr.93 din 22.08 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport raional”, în partea în care s-a dispus închiderea rutei Vîprova Puținței-Dîșcova-Orhei cu următoarele curse:

- anularea dispoziției nr.93 din 22.08.2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”, în partea în care s-a dispus modificările curselor la ruta Orhei-Vîprova deservită de SRL „Transrelief” și anume: - la cursa Orhei 19-50 - Vîprova 18-10 s-a modificat ora pornirii din Orhei din 19- 50 în 09-20 și s-a prelungit cursa până la Noroceni fără a modifica ora pornirii din Vîprova;
- la cursa Orhei 13-30- Vîprova 12-05 s-a modificat ora pornirii de la Vîprova din 12-05 în 07-00 (pct.8);

- anularea dispoziției nr.112 din 29 septembrie 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”, în partea în care s-a aprobat excluderea din programul de transport rutier raional a serviciilor regulate a cursei: - Orhei: 09-25; 13-45; 17-25; - Vîprova: 07-05; 12.25; 16.10, deservită de ÎI „Mihail Bîrcă” (pct.7);

- anularea dispoziției nr.112 din 29 septembrie 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport rutier raional”, în partea în care s-a aprobat

modificarea orelor de plecare pentru serviciile regulate raionale Orhei: 13-30; 17-10-Vîprova:12- 05; 15-00; - din Vîprova 12-05 în 07-00; - s-a modificat ora de plecare din Orhei de la 19-50 la 09-20 și s-a prelungit serviciul regulat raional Orhei: 09-20-Vîprova: 18-10 până la localitatea Noroceni cu stabilirea orei de plecare 18-20 (pct.8).

Conform art. 189 alin. (1) Cod administrativ orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

În virtutea art.219 alin. (1) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Completul de judecată reține că, ÎI „Mihail Bîrcă”, sesizând instanța de contencios administrativ, a solicitat anularea dispoziției nr.93 din 22.08 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport raional”, în partea în care s-a dispus închiderea rutei Vîprova Puținței-Dîșcova-Orhei, invocând excederea competențelor Președintelor raionului, Tudor Golub.

Instanța de apel examinând acțiunea, a emis o decizie de respingere a acțiunii înaintate de către ÎI „Mihail Bîrcă” împotriva Consiliului raional Orhei, Președintelui raionului Orhei, terț SRL „Transrelief”, privind anularea actelor administrative individuale defavorabile, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, ca neîntemeiată.

Instanța de recurs analizând, soluția dată de instanța de apel, sub aspectul criticilor formulate, cât și din oficiu, constată netemeinicia acesteia.

În sensul art. 1 alin.(1) din Codul transporturilor rutiere, prezentul cod stabilește cadrul legal pentru organizarea și efectuarea transporturilor rutiere de mărfuri și persoane, precum și a activităților conexe transportului rutier pe teritoriul Republicii Moldova, în condiții de siguranță și calitate, cu respectarea principiilor liberei concurențe și a măsurilor de protecție a mediului, a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice.

Potrivit art.13 din Codul transporturilor rutiere, Consiliile raionale, în contextul necesității organizării transportului rutier contra cost în trafic raional:

a) aprobă și actualizează programele de transport rutier raionale după obținerea avizului pozitiv al organului central de specialitate, în conformitate cu necesitățile de transport ale populației;

b) au dreptul să acorde, în cadrul unității administrativ-teritoriale respective, facilități de transport pentru anumite categorii de persoane, asigurând totodată și sursele de compensare a veniturilor ratate;

c) autorizează activitatea de transport rutier contra cost de persoane prin serviciile regulate în trafic raional și monitorizează desfășurarea acesteia.

În condițiile art. 38 alin. (1) din Codul transporturilor rutiere, rutele/cursele incluse în programele de transport rutier local, municipal, raional și interraional se atribuie prin concurs, de către comisiile privind atribuirea prin concurs a serviciilor regulate de transport rutier, în cadrul ședințelor publice de atribuire, în următoarele cazuri:

a) introducerea de rute/curse noi;

b) retragerea autorizației de transport rutier de persoane prin servicii regulate;

c) expirarea autorizației de transport rutier de persoane prin servicii regulate.

În acest context, verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recurs, Completul de judecată cochide că, decizia instanței de apel este una nemotivată, fără a fi dată o apreciere cuvenită tuturor argumentelor formulate în cererea de chemare în judecată.

Instanța de apel a respins acțiunea reclamantului, fără o analiză clară și fără a verifica susținerile invocate în acțiune cu referire la competențele Președintelui raionului la emiterea dispoziției nr.93 din 22.08 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport raional”, în partea în care s-a dispus închiderea rutei Vîprova Puținței-Dîșcova-Orhei.

Or, procedând astfel, instanța a încălcat obligația prevăzută de art.219 alin. (1) Cod administrativ, în conformitate cu care decizia trebuie să cuprindă motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței.

Astfel, pentru a elucida aspectele abordate, instanța de recurs consideră că decizia instanței de apel trebuie să conțină: motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă, precum și concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

La fel, instanța de recurs relevă că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și 10 interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Niciun fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele. Proba este declarată ca fiind veridică dacă instanța constată prin cercetare și comparare cu alte probe că datele pe care le conține corespund realității.

Sub acest aspect, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că, instanța de apel prin prisma art. 219 din Codul administrativ, urma să examineze argumentele reclamantului cu privire la competențele președintelui raional, prevăzute de art. 37-38 din Codul transporturilor rutiere or, aspectele date nu au fost verificate și analizate de către instanța de apel.

Însă, instanța de apel nu dat nici un răspuns la argumentele reclamantului cu referire la competențele Președintelui raionului la emiterea dispoziției nr.93 din 22.08 2018 „Cu privire la unele modificări în programul de transport raional”, în partea în care s-a dispus închiderea rutei Vîprova Puținței-Dîșcova-Orhei.

Deși, obligația de motiva hotărârea este prevăzută, printre altele, și pentru exercitarea controlului judecătoresc în căile de atac.

În speță, neanalizarea în esență a tuturor circumstanțelor cauzei, împiedică exercitarea controlului judiciar, punând instanța de recurs în imposibilitatea de a putea analiza soluția adoptată, în întregul său.

Întrucât legalitatea și temeinicia hotărârii atacate se analizează în funcție de motivele de fapt și de drept reținute de instanța de apel la adoptarea soluției, motive care trebuie să fie concordante cu actele aflate la dosar și cu celelalte probe administrate, iar în lipsa indicării unor asemenea motive, instanța de recurs nu poate verifica legalitatea și temeinicia soluției, în privința fondului litigiului.

Instanța de recurs remarcă că, dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată.

Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare. Curtea reamintește că, articolul 6 § 1 din Convenție implică, din partea „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, a argumentelor și a probelor prezentate de către părți (cauza Perez v. Franța [MC], nr. 47287 / 99, § 80, CEDO 2004-I, cauza Loupas v. Grecia, nr. 21268/16, § 37, 20 iunie 2019, cauza Capacchione v. Republica Moldova din 30 noiembrie 2021, § 19). De asemenea, reiterează jurisprudența sa constantă, potrivit căreia acest articol obligă instanțele să își motiveze deciziile sale. Întinderea obligației de motivare poate varia în funcție de natura deciziei și trebuie analizată în lumina circumstanțelor fiecărei cauze. Fără a necesita un răspuns detaliat la fiecare argument invocat de către un reclamant, această obligație presupune, totuși, că o parte la procedura judiciară poate aștepta un răspuns specific și explicit la acele argumente care sunt 11 decisive pentru rezultatul procedurii în cauză (cauza Paixão Moreira Sá Fernandes v. Portugalia, nr. 78108/14, § 71, 25 februarie 2020 și cauzele citate în aceasta, cauza Caraman v. Republica Moldova din 16 februarie 2021, § 23).

Astfel, din considerentele arătate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a casa decizia Curții de Apel Chișinău din 22 februarie 2023, iar reținând că erorile procedurale admise nu pot fi corectate de instanța de recurs, cauza urmează a fi remisă la rejudecare, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța urmează să examineze speța în întregime în cadrul unor proceduri noi, în vederea respectării dreptului părților la un proces echitabil, în special, în partea aprecierii juridice a observațiilor lăsate fără răspuns (a se vedea, spre exemplu impactul considerentelor instanței de recurs la o nouă reexaminare, cauzele Victor Harovschi vs. Moldova, hotărâre din 18 noiembrie 2008; Dimitar Yordanov vs. Bulgaria, hotărâre din 6 septembrie 2018, § 52 - 53).

Conform art. 258 alin. (3), art. 248 alin. (1) lit. d) Cod administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul depus de Întreprinderea Individuală "Mihail Bîrca", reprezentată de avocatul Bînzari Liliana.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 22 februarie 2023, adoptată, în cauza de contencios administrativ depusă de ÎI „Mihail Bîrcă” împotriva Consiliului raional Orhei, Președintelui raionului Orhei, terț SRL „Transrelief”, privind anularea actelor administrative individuale defavorabile, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, și se trimite spre rejudecare, în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc